

Herfst 2013
Oase

Stichting Oase 20 jaar!

- Verspreiding van zaden • Schorseneren
- Thijsse's Hof • Tijd en Tuin • Geknipt!

Thijsses Hof bouwt op zijn verleden

Tekst: Roland Brakel

Foto's: Ekke Wolters

Op veel plaatsen staat natuureducatie en heemtuinbeheer onder druk. Bezuinigingen, het wegvallen van subsidies en veranderde prioriteiten in de politiek zijn allemaal redenen waardoor heemtuinen het moeilijk

hebben. Ondertussen ziet Thijsses Hof in Bloemendaal kans om zich te vernieuwen. Een frisse aanpak van een oude heemtuin.

Jac. P. Thijsses was natuurkenner en een uitmuntend waarnemer met veel geduld. Aan één bepaalde bloem kon hij een jaar onderzoek

besteden. Bloembouw en insectenbezoek werden dan tot op het laatste streepje en haartje ontrafeld. Hij schreef er een boek over: 'Omgang met planten'. Ook de zang van de nachtegaal heeft hij zijn hele leven gevolgd en in notenschrift vastgelegd. Thijsses was ook onderwijzer, later biologieleraar en onderwijsvernieuwer. 'Eén uur buiten staat gelijk aan zes uur voor de klas', schreef hij ooit. De noodzaak van behoud van natuur en landschappen ging bij hem samen met een groot vertrouwen in de toekomst en de vooruitgang van techniek en samenleving.

Een heemtuin als verjaarscadeau

In 1925 werd een wens van Thijsses vervuld; voor zijn 60^e verjaardag kreeg hij zijn instructief plantsoen. Hierin kon hij op kleine schaal planten en dieren presenteren in hun natuurlijke omgeving. Dit alles werd mogelijk gemaakt door

Het nieuwe gebouw: ontworpen door Ir. Dirk Vlaar (BBHD architecten)

samenwerking tussen de gemeente Bloemendaal en een groep particulieren, 'Vrienden van de Natuur en van Thijsse'.

Thijsse droomde ook van een licht en luchtig tentoonstellingsgebouwtje maar dat kwam er pas in 1975. Dit eenvoudige lokaaltje heeft 30 jaar dienst gedaan als basis van waaruit de schoolkinderen hun opdrachten uitvoerden. Dit jaar kwam na een lang en zorgvuldig proces de nieuwbouw op Thijsse's Hof gereed. Een noodzakelijke verandering om de kwaliteit van de organisatie en het natuuronderwijs ook voor de toekomst te garanderen.

Eisen aan het nieuwe gebouw

Gezien de bijzondere locatie van de Hof stelde de gemeente Bloemendaal hoge eisen aan de nieuwbouw. Het eenvoudige lokaaltje zou plaats maken voor een meer dan twee maal zo groot gebouw. Het ontwerp van de architect is vooraf gegaan door een stedenbouwkundig en landschappelijk advies. Eén van de uitgangspunten luidde: een nieuw

en modern instructielokaal dat qua functie en uitstraling een sieraad wordt voor de tuin. Ook moest rekening worden gehouden met vrijwilligers, donateurs, bezoekers en omwonenden. Al deze betrokkenen hebben een emotionele binding met de Hof en dragen de organisatie. De emoties die veranderingen in 'hun' Thijsse's Hof oproepen vragen om zorgvuldig handelen. De plannen

zijn gepresenteerd op de jaarmarkt van Bloemendaal en in het blad 'Ons Bloemendaal', dat zich inzet voor behoud van het erfgoed. Bezoekers konden de ontwerptekeningen inzien en daarover met de betrokkenen van de Hof praten. Echte tegenstand is er niet gekomen, weemoed over het verdwijnen van het vertrouwde lokaaltje was er zeker. En nu het af is... vindt bijna iedereen het een mooi gebouw!

Met potlood en papier

Plaats, indeling en functie van het gebouw zijn zo goed als ongewijzigd gebleven. De onderwijskundige ideeën van Thijsse worden nog steeds in praktijk gebracht. Leerlingen mogen opgezette dieren, de planten, de boeken en wat er verder te zien is in het lokaal aanraken. Thijsse was immers van mening dat echte kennismaking, via plukken en hanteren, dus van lijfelijk contact, de liefde voor de natuur bevordert. Natuurlijk kunnen we in de Hof niet vier keer per jaar 1000 kinderen ontvangen en iedereen laten pluk-

ken, maar we proberen wel zoveel mogelijk te laten voelen, ruiken en ontdekken. Het verschil met 1975 is dat er nu een modern gebouw staat, met een moderne inrichting waar een organisatie met een sterke traditie neer is gestreken. Op één van de presentatietekeningen van de architect staat nog een rij prachtige beeldschermen. Die zijn er nooit gekomen en de leerlingen maken hun opdrachten nog steeds gewoon met potlood op papier! Het oude instructielokaal is afgebroken en van de bruikbare delen hebben we een schuur op een andere plek in de Hof laten verrijzen. Wie echt wil kan daar nog namijmeren over hoe het ooit was.

Naar zelfstandig werken

In de tijd van Thijssse liepen de kinderen nog gedisciplineerd achter de leiding aan. Tegenwoordig voeren de leerlingen zelfstandig opdrachten uit. De organisatie hiervan is in handen van een team met onderwijservaring. Duidelijk is wel dat het in Thijssse's Hof gegeven natuuronderwijs door de leerlingen zeer wordt gewaardeerd. In zijn huidige vorm loopt het scholenprogramma al zo'n 35 jaar. In 1975 zijn de kenmerken als volgt geformuleerd: opdrachten maken in teamverband, zinvol, aantrekkelijk, oefenen van de zintuigen, leren waarnemen en het ontdekken van verbanden. Jaarlijks doen ongeveer 25 basisscholen (groep 6) mee aan het programma.

Daarnaast zijn er bezoeken van klassen van het basis- en voortgezet onderwijs of van groepjes van de naschoolse opvang. Het scholenprogramma staat goed bekend. Bij een praatje met de bezoekers komt de opmerking: 'Er komen bij jullie ook veel schoolkinderen, hè' heel veel voor. Bezoekers vinden dat een goede zaak.

Financiering

Thijssse's Hof is mooi gelegen in het Bloemendaalse bos en ligt in een welgestelde streek. De jaarlijkse exploitatie bedraagt €62.000. Hiervan wordt een groot deel opgebracht door donateurs. Subsidies komen en gaan. Er is momenteel nog een kleine bijdrage van de gemeente

"Ik droom van plantsoenen, waar het publiek, oud en jong, onwetend en ingewijd, het hele jaar door gemakkelijk getuige kan zijn van wat in de loop der seizoenen, te beginnen met 1 januari en te eindigen met 31 december op het gebied van onze inheemse planten- en dierenwereld te beleven valt."

Jac. P. Thijssse

Bloemendaal. In drie jaar zal deze afgebouwd zijn naar nul. Met het wegvallen van onze laatste subsidie zullen we steeds sterker afhankelijk worden van de bijdragen van onze donateurs. We weten onze donateurs goed aan ons te binden. Velen van hen zijn regelmatig bezoeker van de Hof. Zij zien dat er gewerkt wordt aan het verzorgen van de pa-

den, hekjes en banken. De Engelse landschapstijl waarin het park ontworpen is kenmerkt zich ook door een zekere ordentelijkheid. Deze orde en netheid, we zijn wat ouderwets, wordt door veel mensen gewaardeerd. In de hele geschiedenis van de Hof is een fulltime hovenier in dienst geweest. De hovenier/beheerder is gastheer, toezichthou-

der en aanspreekpunt. Incidenteel wordt voor een grotere uitgave een beroep gedaan op maatschappelijke organisaties of fondsen. Hier komt het vooral aan op de deskundigheid van de bestuursleden. Vooralsnog wisselen we een jaarlijks tekortje af met een overschotje.

Jac. P. Thijssse is en blijft een sterk 'merk' waarmee we de toekomst met vertrouwen tegemoet zien. De herinnering aan Thijssse en zijn gedachtegoed wordt in Thijsses Hof springlevend gehouden.

Roland Brakel is beheerder van Thijsses Hof.

**Bezoekadres:
Thijsses Hof
Mollaan 4
2061 BD Bloemendaal**

Meer informatie: www.thijsseshof.nl

